

Kese Kâğıdı Altı

— ahmet-ilhan · 13 Temmuz 2009

KESE KÂĞIDI ALTI

Her devirde insanların bir kısmı dürüst davrandıkları gibi, yine her devrin sahtekârları da eksik olmuyor. Öyle değişik hileler ve aldatmalar yaşanıyor ki, aradan zaman geçse de anılmaya anlatılmaya devam ediyor. Şimdilerde katmerli sahtekârlıklar yapılıyor olsa da sanki bugünkülerin miladı gibi eskiler daha çok anılıyor.

Yaşı müsait olanlar bilirler. Eskiden kalenin içinde manavlar vardı. Sebze meyve alacaklar mecburen oraya gelip alış veriş yaparlardı. Eskiden çok fazla seçenek de yoktu. Belki sokak aralarında satış yapanlar da vardı. Ancak onlar da daha az kaliteli mal satıyor kabul edilirdi. Huy ve davranış olarak kaledekilerden çok da farklı değillerdi. Bugünkü pazarcıların kaynağını kale içinde görmek de mümkün. Sanki hepsi aynı idiler. Orada şikâyet edilenler içlerinden biri değil, hepsi idi. Uygulanan yöntem meyve sebze satışı için kurallaşmıştı. Başka türlü olamaz sanılırdı. O alanda esnaf olacaklar aynı eğitimden geçerdiler. Para kazanmak için mutlaka aynı usuller uygulanmalıydı.

İyi mallar öne konulacak, bozuk olanlar arkaya ve altlara konulacaktı. Birinci sınıf, ikinci sınıf mallar karıştırılıp, birinci sınıf fiyatına satılacaktı. Asla fire verdirilmeyecekti. Kendisi nasıl bozuk malı da tartıp para vermişse müşteri de alacaktı. Herkes iyisini seçerse o kötü malı kime satacaktı. Bu yüzden müşteri tezgâhtan uzakta duracak, asla eliyle dokunmayacaktı. Eliyle bile işaret vererek şunları tart diyemeyecekti. Şayet öyle bir şey demek gafletinde bulunmuşsa, kese kâğıdı boşaltılıp kovulurdu. Eğer sebze meyve köylüden alınmış ise malın yarısı fire sayılıp, parası öyle verilirdi. Oysa kendileri hiç fire vermezlerdi.

Belki de anlayış buydu. Dürüst olmakla alakalı değildi. Başka türlü zarar edeceğini düşünüyordu. Uyanık tüccar, iyi tezgâhtar denilince böyle yapmak anlaşılıyordu. Müşteriye yüz vermeye gelmezdi. Köylüyü de azdırmamak lazımdı. Köylü para vermemişti ya nasıl olsa bağından bahçesinden geliyordu. Biraz eksik sayılsa mahzuru yoktu.

Kale içinde üzüm satan bir manavı hayal edin. Sabah erkenden tezgâhını açtı. Küfedeki en güzel üzümleri ön tarafa dizdi. Arka tarafa korukları, deneleri koydu. Siz de üzüm almak istiyorsunuz. İki kilo üzüm istiyorsunuz. Tezgâhtar, tezgâhın altındaki hazır kese kâğıdını maharetli bir tutuşla tezgâhın üstüne çıkardı. Bir eli kese kâğıdının altında, diğer eliyle tezgâhın arkasından üzüm salkımlarını koymaya başladı. Siz gözünüzle şuradan da koy der gibi bakıyorsunuz ama o oralı değil. Sonra büyük bir iştahla kese kâğıdının üzerine iki iyi salkım koydu. Terazinin üzerin hızla bıraktı. Ağır geldi. Koyduğu iki iyi salkımdan birini aldı. Kese kâğıdının ağzını büzerek kapatıp size uzattı. Eve geldiğinizde üzümleri kese kâğıdından çıkardığınızda en altın tamamen dene olduğunu gördünüz. Bunları ne zaman koyduğuna şaşıntınız. Oysa o kese kâğıdı zulada önceden konulmuş denelerle duruyordu. El çabukluğu ile siz üzüm denelerini en iyi üzüm fiyatına satın alınız.

Hikâyemizi söylemeden bir şeyi açıklamamız lazım. Kese kâğıdı nedir? Kese kâğıdı gazete kâğıdından

yapılmış, şimdinin poşeti yerinde kullanılan ağırca kâğıt poşet. Gelelim hikâyemize:
Kale içindeki esnaftan biri, biraz önce anlattığımız gibi, tezgâhını kuruyor. Ancak akşam olup da hesabı yapmak istediğinde bir şokla karşılaşır. Bakıyor ki, akşama kadar sattığı malların karşılığı olan para yok olmuş. Araştırınca anlıyor ki, ördüğü çorap kendi başına geçmiş. Zuladaki kese kâğıtlarının yanına koyduğu ve aldığı paraları içine bıraktığı kese kâğıdını müşterilerin yoğun olduğu bir anda zula kese kâğıdı sanıp, üzerine üzüm koyup meğer bir müşteriye vermemiş mi?
Hani meşhur bir söz vardır:"Aldatan aldanarak aldatmıştır".Bir de, böyle bir şöhret istenebilir mi? Bu hikâyeyi pazarcılarımız için anlattım. Yeni kale içi esnafı siz olmayın.